

[Afghanistan Digital Library](#)

adl0787

<http://hdl.handle.net/2333.1/tmpg4fs0>

This is a PDF version of an item in New York University's Afghanistan Digital Library (<http://afghanistandl.nyu.edu/>). For more information about this item, copy and paste the "handle" URL above into a web browser.

When referring to or citing this item please use the "handle" URL and not this document or the URL from which you downloaded it.

All works presented on New York University's Afghanistan Digital Library website are, unless otherwise indicated, in the public domain. The images available on this website may be freely reproduced, distributed and transmitted by anyone for any purpose, commercial or non-commercial.

NYU Libraries, Digital Library Technical Services, dlts@nyu.edu

۴۵

قال الله تبارك وتعالى

(و شاورهم في الامر فاذا عزمت فتوكل على الله)

عينا نطق اعلی حضرت

(محمد نادر) شاه غازی به تقریب

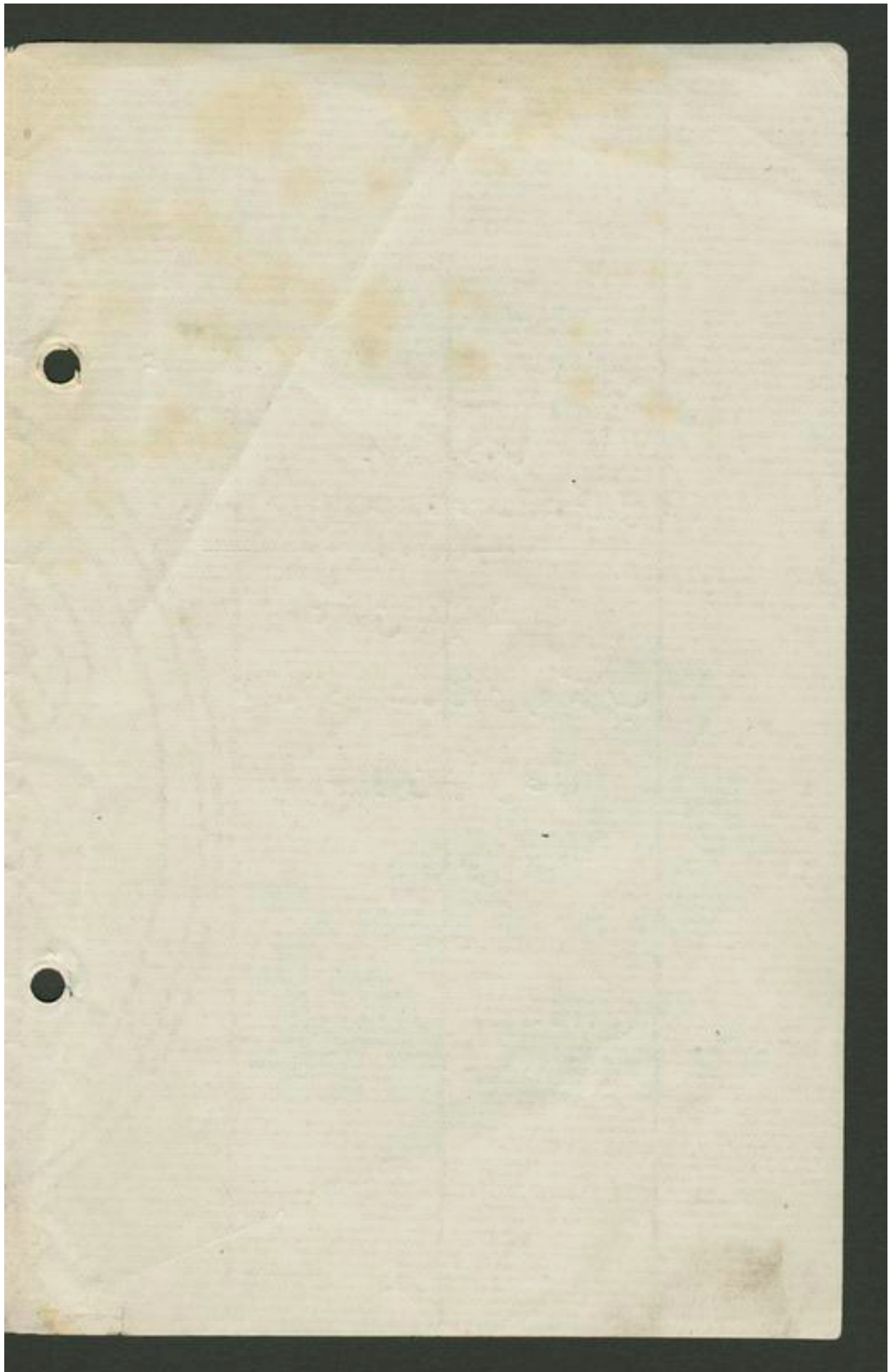
افتتاح اولین مجلس عالی

شورای ملی

افغانستان

نوم دوشنبه (۱۹) صفر المظفر ۱۳۵۰ ق

مطابق (۱۴) سرطان ۱۳۱۰ ش

(۲)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

این مجلس شورای اسلامی را بنام خدای قادر توانا
که بخشاینده سعادت دنیا و آخرت است افتتاح میکنم
و از بارگناه ایزد متعال برای حکومت و ملت افغانستان
توفیق میخواهم که بسایه شریعت مطهره حضرت محمد
علیه الصلوة والسلام باین خاك پاك اسلام خدمات برگزیده
ابراز کنند و بار دیگر در اعلاى كلمه الله و ترقی و
تعالی افغانستان موفقیت و کامیابی جاوید حاصل نمایند
عزیزان من ! لله الحمد که بار دیگر افغانستان را
از مصائب و نوائب نفاق و خانه جنگیها مصئون و
مامون می بینم ! و بخاطر آسوده و دلپراز امید شروع
به تاسیس این موسسه شورای ملی مینمایم میخواهم معنی
شورای ملی را بشما شرح کنم الحمد لله همه ما و شما مسلمان
هستیم مشوره اساس کارهای ماست ما بحکم قرآن عظیم

(۳)

الشان) وشاورهم في الامر فاذا عزمت فتوكل على الله)
مشوره کردن مکلف بودیم و هستیم و خواهیم بود
حضرت محمد علیه الصلوة والسلام در حل مسائل مشوره
میفرمودند! خلفای راشدین رضی الله تعالی عنهم بمشوره
کار میکردند خلفای بنی امیه نیز مشوره می فرمودند!
لیکن خلفای بنی عباس مشوره را اساس متینی برای
پیشبرد امور قرار دادند و کلای ملت به دربار خلفای
عباسیه حاضر می بودند و حکومت تمام کارها را با
وکلای ملت مشوره میکرد. بعد از خلفای عباسیه سلاطین
اسلام مشوره را منافی قوت و اقتدار خود دیده باین
اساس ترقی و تعالی کمتر توجه نمودند بنابرین خیلی
دورهای انقراض و تغیر و تبدل در عالم اسلام واقع شد!
در افغانستان مشوره از قرنهای منیددی باینطرف
دوام میکنند چنانچه جرگه افغانها را حاکم عادل ملت
افغانستان گفته میتوانیم برای ماملت مشوره چیز نو نیست
سلاطین گذشته اگر بمشوره ملت کار نکرده باشند لیکن
ملت در قبائل و عشائر خویش جرگه خود شان را تا
امروز متروک قرار نداده اند و حکم جرگه در قبائل
و عشائر نافذ است امان الله خان شورای دوات تشکیل

(٤)

کرد و کلای ملت بر کر حاضر شدند لیکن آن شورا
یا جرگه افغانستان مفید ثابت نشد !
خیر ! از خدا می‌خواهم که بار دیگر آنچنان واقعات
سیاه در افغانستان روندهد و این موسسه « شورای ملی »
ما و شما را موقع و فرصت و درایت عنایت
فرماید که تمام موجبات شکایات را از بین ملت و
حکومت رفع نمائیم تا ملت بر رغم سابق حکومت
خویش را از ملت و خادم بهبود و ترقی کار مملکت بداند !
« شورای ملی » امروز مثل شورا های سائر ملل که
برور ایام ترقی و اصلاحات بخود حاصل کرده يك نمونه
ترقی شورا های سابقه ماست اگرچه ملت تا امروز
اینطور يك چیزی را خواهش نکرده لیکن چون من
« شورای ملی » را اساس ترقی و وسیله مخصوص اصلاح
مملکت میدانم و میدانم روز اول در « خط مشی » خود
اعلان کرده ام شکر الله که درین فرصت پر امن افغانستان
بافتتاح آن موفق شدم و قتی که شما کتابچه حقوق
« شورای ملی » را مطالعه کنید و واقف میشوید که « شورای ملی »
امروز با شوراها و جرگه های پیشتر چه فرق دارد اگر شما
حقوق خویش را صحیح استعمال کنید و همیشه رفتار
و روش حکومت را مراقب باشید و برای اصلاحات

(۵)

همیشه سبی بلیغ بفرمائید «شورای ملی» افغانستان بانی امنیت
و مؤسس ترقی و تعالی مملکت خواهد شد و بامید خدای
عزوجل خانه جنگیها و نفاق و شقاق برای همیشه ازین
وطن معدوم خواهد گشت! مسائل شخصی باعث زوال و
اضحلال این سلطنت اسلامی نخواهد شد! و همه وقت
این ملت آسوده خواهد ماند! تغییر و تبدیل سلطنت سبب
استیصال ریشه های ترقی و تعالی ملک و ملت شده نخواهد
توانست! به اشقیای نوبت حکمرانی نخواهد رسید! همیشه
زمامداران نیک و حکام صادق و محسن ملک و ملت در
خدمت افغانستان انتخاب و مشغول خواهند شد! استبداد
بدعت پرستی و رشوت ستانی یک قلم در قلمرو این
مملکت رونما نخواهد گردید!

گفته میتوانم روزیکه و کلای ملت در «شورای ملی»
حقوق خویش را شناختند و خیر و شر را از روی مفاد
عمومی امتیاز کردند و اغراض و تفرقه از میان رفع شد
از همان روز دور سعادت افغانستان آغاز خواهد کرد
من از خدا مسئلت دارم آن روز سعادت وطن عزیز
ماو شما همین روز اول افتتاح شورای ملی باشد خدا
قادر است رحیم است کریم است همانطوریکه افغانستان
را باین فرصت کم از یک انقلاب خانه برانداز نجات داد و

(٦)

ملت افغانستان امنیت، عزت و توانائی و اتحاد، مرا از نو بخشید،
از درگاه بخشایش ایزدی مایوس نیستم و امید واثق دارم
که انقلاب گذشته آخرین دور فترت و شکست ماملت
حساب خواهد شد و انشاء الله تعالی برای همیشه خاتمه یافت
و این روز افتتاح «شورای ملی» روزاول دور سعادت
افغانستان خواهد بود که تاابد دوام خواهد کرد !

وکلای محترم ملت ! مایوس نباشید، اینچنین ادوار
ظلمت را که ما و شما گذرانیدیم تاریخ ملل عالم در
حیات سائر ملل دنیا نشان میدهد بعد از هر سختی
آسانی است و پس از هر تنزل از تقا و اعتلا آمدنی است
بشرطیکه بندگان خدا از جاده حقیقت و انسانیت
منحرف نشوند و عیب راهز و اسباب تنزل را وسیله
ترقی نشنا سند .

فرزندان و برادران عزیز من ! آنچه از اجرا آت
این دوره را میخواهم خود من بشما بیان کنم سیاست
خارجی امروزه افغانستان است، تا شما از سیاست
خارجی حکومت امروزه خود خویر واقف و مسبوق
شوید باقی مسائل را که در ظرف یکسوم سال و چند ماه
شده صدر اعظم صاحب و وزراء بشما معلومات خواهند

(۷)

داد می‌خواهم از ابتدای ورود خود بخاک پاک افغانستان
تا امروز آنچه با دول متحابه معامله و مکاتبه کرده ام
بشما اظهار کنم تا بر شما سیاست خارجی من
پوشیده نماند .

وقتیکه من در خاک افغانستان قدم گذاشتم خودم
و شاه ولیخان، و شاه محمود خان را در سمت جنوبی
و محمد هاشم خان و محمد گلخان را در سمت
مشرقی تعیین نمودم ! درین موقع در سمت جنوبی
آثار نفوذ سقویان ظاهر نبود و هیچ کس حکومت
سقوی را وقع و اعتبار نمیداد اما همینکه امان‌الله خان
در حدود قلات و مقرباعسا کر قندهار نمودار شد و دو
باره عزم استیلای کابل را باطراف و اکناف مشتمل
گردانید اهالی سمت جنوبی قدری متردد شدند و گمان
کردند که من با برادران خود بظرفداری امان‌الله خان
خدمت میکنم هر چند زیاد و نمود کردم که مطلب
من شخصیت هیچ کسی نیست حتی خود من و برادران
من برای اثبات شخصیت خود نیامده ایم ما می‌خواهیم
در افغانستان امنیت قائم شود و خانه جنگی از میان
رفع گردد و هر شخصی را که تمام قوم و ملت افغانستان
به پادشاهی انتخاب کنند همان شخص پادشاه شود .

(۸)

اما با آسپه اصرار من اهالی سمت جنوبی باظهار من
متردد بودند مطمئن نشدند چه من مجبور بودم که اعلان
پادشاهی خود را بدون اعتراف و تصویب تمام اهالی
افغانستان رد کنم !

هرچند در مواقع بزرگ و در اوقات ظهور
ناکامی و شکست این مطلب را بمن تکلیف می نمودند
من نسبت به نام پادشاهی بنام خدای توانا توکل
میکردم و مهربانی و لطف کردگار را برامدادیکه از نام
پادشاهی بمن وا نمود می شد مراجع میدادم و میدانستم
تا اینکه در اکثر طبقات اهالی سمت جنوبی تشقت
افکار تولید شد و سقویان در سمت جنوبی قدرت کامله
یافتند گردیز و اکثر حصص خواست و ارگون و غیره جاها را
استیلا نمودند من درینوقت اراده کردم تا از اقوام
افغانه سرحد آزاد استمداد کنم میخواستم از قوم
ارگزائی استعانت نمایم درین وقت راه مواصلت من
و ارگزائی ها در دست انگریز ها بود بواسطه حاجی
محمد اکبر خان با حکومت انگلیز داخل مذاکره شدم
حکومت بریطانیا موافقت نکرد و عذر غیرجانبداری را
پیش کرده راه دادن ارگزائی را منافی اعلان غیر
جانبداری خود وا نمود کرد و بهمین مضمون بمن نامه

(۹)

حکومت بریطانیا رسید که این نامه تا هنوز موجود است با این همه مایوس نشدم و دست از کار نکشیدم قوم باغیرت حاجی وهم يك حصه منگل و احمد زائی در دست من بود بالاخر فیصله کردیم که از قوم وزیر که برای امداد من و نجات افغانستان کمر همت بسته بودند و غیرت اسلامی و افغانی آن ها بجوش بود استمداد کرده شود وزیرها دعوت صرا پذیرفتند و به حضورم حاضر شدند دولت بریطانیا بر این مسئله بیشتر بامن درستی کرد به حاجی میرزا محمد اکبر خان برین مسئله بسیار اصرار نمود که باید وزیرها را از حاجی به وزیرستان خارج کنم و واپس بفرستم! وهم اعلانات و مکتوبات خود را اسمی اهالی قندهار و اقوام قبائل آنولا بواسطه عبد الغنی خان از راه چین فرستاده بودم آن همه دعوت نامه های من با اقوام قندهار و اچکزائی های غیرت مند رسید اما خود عبد الغنی خان را حکومت هند مانع شد و امداد سخت برای پشرفت او نمود و او را در قندهار نگذاشت همانست که بمجرد گرفتن اعلانات من اقوام و قبائل ولایت قندهار قیام نمودند و عرائض خوشوقت گردیدن شان نسبت به مجاهدات من و آماده گی شان در مقابل سقویان و

(۱۰)

اظہار استعداد شان باجرای اوامر من بسمت جنوبی
برایم رسید! باوجود آن همه اعتراضات دولت انگریز
همینکه حاجی میرزا محمد اکبر خان را برای اظہار
دلائل عدم امکان واپس فرستادن وزیرها به پاره چنار
فرستادم من، شاه ولیخان و شاه محمودخان و محمد گل خان را
بادگر سر کرده های اقوام و وزیرها و یک عده حاجی
و منگل و احمد زائی و جدران و طرطا خیل
و گردیزی برای محاربه کابل و لہو گرد اعزام نمودم هنوز
دولت برطانیہ بر دلائل عدم امکان واپس فرستادن
وزیرها قانع نشده بود کہ خبر فتح کابل رسید
خلاصہ قبل از فتح کابل بین من و دولت بریطانیہ بر مسئلہ
مشارکت وزیرها خیلی تیرہ گی و پیچیدگی موجود بود
من بحکم تقدیر مجبور بودم کہ از هر قوم و قبیلہ افغان
کہ امداد گرفته میتوانستم تشبث میکردم از من و زندگانی
بجز نیم نفس چیزی باقی نمانده بود تہدید دولت
برطانیہ نسبت بہ مشارکت وزیرها و ہم مظلوم سقو
در نظر من اهمیت نداشت زیرا عرصہ حیات بر من
تسک شدہ بود من حیات باشرف یا مرگ خود
و خاندان خود را تصمیم کردہ بودم ! اہل غرض
بعد از فتح کابل پروپاغندہ میکردند کہ گویا مرا در
موقعی کہ در سمت جنوبی بودم دولت برطانیہ امداد

(۱۱)

داده است و من بدولت انگلیز امتیازاتی داده ام !
من امروز بحضور شما و کلای ملت اعلان مینمایم که
من بجز فضل و رحم خدای قادر مطلق و فدا کاری
اهالی افغانستان بامداد هیچکدام دولت اجنبی کابل رافتح
نکرده ام موفقیت من در نجات وطن بفضل خاص
الهی و همت و غیرت عموم ملت افغانستان بعمل آمده است
آن اشخاص و اقوامی که با حکومت امانیه مخالفت داشتند
و هم چنین آن وزراء و مامورین و عسکر و روحانیون ،
و اعزّه ملت که با اعمال ضرر افزای شخص امان الله خان
موافقت نداشتند ، مسلم است که این عدم توافق آنها با او
برای خیر وطن و سعادت ملت بوده میخوانستند که او را
از آن حرکات نا عاقبت اندیشانه شهرت پسندانهاش باز دارند
که در آن ابد آ لحاظ جذبات ملی و مذ هبی کرده نمی
شد ، چنانچه به مشاوره چند نفر اشخاص کوتاه
بین ، ملت را از خود متنفر و آبرورسوخ همه خدمتگاران
وطن را که در موقع مخاطره برای خیر جامعه باید خدمت
میکردند ، دور نمود .

عزیزان من ! بنده خیلی متأثر شدم و قتی که
یاوه سرائی مغرضین را شنیدم ، سیاست من در افغانستان
سروراز ندارد سیاست من در افغانستان سیاست آشکارا
است من میخواهم هر چیز را بشما واضح کنم تا شما از
هر چیز واقف باشید و بکار های خود بدانید .

(۱۲)

وقتیکه من در کابل رسیدم و شما ملت باصرار
وتاکید مرا پادشاه افغانستان انتخاب کردید وزارت
خارجه فوراً تمام دنیا اعلان کرد بجواب اعلان وزارت
خارجیه از همه دول متحابه تبریک و شناسائی حکومت
حاضره اعتراف و اعلان شد سفیر کبیر دولت علیه
ترکیه در کابل تشریف داشت و سفیر کبیر دولت
بهیئه شوروی نیز از همه اولتر بکابل رسید دول
متحابه یکی بعد دیگری سفرا و نمایندگان خود شان
را بدر بار افغانستان فرستادند. من بنابر اصول و
قواعد بین المللی تمام معاهداتی را که حکومت سابقه
با دول متحابه عقد کرده بود، تصدیق
کردم دیگر هیچ معاهده سری و علنی ننموده‌ام .
البته سال گذشته بعضی از دول بمامداد کردند ،
چنانچه حکومت بهیئه برطانیا بدون کدام شرایط
بافغانستان امداد کرد ، این امداد عبارت است از يك لك
وهفتاد و پنج هزار پوند قرض بلاسود ، و ده هزار تفنگ
و پنجاه لك کارطوس ، و چون این امداد مبرا از هرگونه
آلایشات سری و علنی است ، و بدون شرایط است
من به ممنونیت قبول کرده‌ام ، امان الله خان هم موترها و
سیم های تلگراف و غیره اشیاء را از دولت برطانیا

(۱۳)

قبول کرده بود ، و در جنگ ملا عبداللہ پنجم زارتنگ
و کارطوس از حکومت هند گرفته است . که این مسائل
تا امروز اعلان نشده بود ، و هم در وقتیکہ امان اللہ
خان در لندن بود ، از طرف دولت برطانیہ مبلغ نقد
و دہ ہزار تنگ و بعضی ادوات دیگر ہدیہ شدہ
بود ، و امان اللہ خان آن ہدیہ دولت برطانیہ را قبول
کردہ بود ، من در سیاست خارجی آنچہ کردہ ام
واضح می گویم ، و بشما خاطر جمعی میدہم کہ حکومت من
تا امروز امتیاز و حقوقی بہیچ دولت ندادہ است و
تامن زندہ ام انشاء اللہ بقلم من اینطور چیزی امضاء نخواہد
شد . من قطعاً در سیاست خارجی افغانستان سروراز
نمی خواہم داشتہ باشم ، و ہم حکومت و ملت خود را
توصیہ میکنم . کہ موقعیت جغرافیائی افغانستان ہیچ گاہ
سیاستہای سری را تحمل ندارد ، از سیاستہای سری
باید ہمیشہ پرهیز کنیم .

بغیر ازین اسلحہ کہ دولت برطانیہ بنا امداد کرد
ما مجددہ ہزار تنگ و یک کروڑ و ہشتاد لک
کارطوس از فرانسہ قرار داد و خریداری کردیم ،
کہ از ان جملہ قیمت ۹ ہزار آن نقد پرداختہ
شدہ است ، و باقی را ہم برور ایام می پردازیم

(١٤)

دولت الممان هم بما وضعیت دوستانه نمود ، چنانچه
باقی مانده مبلغ قرض را که بامان الله خان داده بود
بما تسلیم کرد و اقساط تأدیة قرض را از شش سال
بهشت سال تمدید نمود . دولت الممان پنجمزار تفنگک
و پنجاه لك کارطوس بماداد و قیمت آنرا هم بهمان
قرضه که بهشت سال ادا می شود ، قبول کرد ، در
همین اوقات قریب پنجمزار تفنگک و پنجاه لك کارطوس
علاوه ازین اسلحه که شرح داده ام از انگلستان
خریداری نمودیم و پول آنرا نقد تأدیة کردیم .
همچنان از دیگر دول متحابه برای افغانستان اسلحه
باقیمت مناسب خریداری کرده ایم ، معا هداتی که
جدید عقد شده و در شرف تعاطی و سردست ماست
یا بمذاکرات آن داخل شده و می شویم ؛
معاهده جاپان و افغانستان عقد شده است و در
شرف تعاطی است .

معاهده غیر جانبداری افغانستان و حکومت شوروی
روسیه سرازنو عقد شده است .
موافقه کمیسرهای سرحدی بین افغانستان و ایران
عقد شده است .

به معاهده تجارتی افغانستان و دولت شوروی روسیه
داخل مذاکره می شویم .

(۱۵)

در موافقه تبادلۀ پست بادولت روسیه داخل مژدا کردیمشویم
معاهده افغانستان و دولت علیه جاز عنقریب
تحت مذاکره می آید .

خلاصه آنچه شده و میشود همه را بشما وا نمود
کردم، و بار دیگر میخواهم بشما ظاهر کنم که مفیدترین
سیاستیکه در افغانستان تصور میشود، و من همیشه دوام
آن را توصیه میکنم، این است که باید افغانستان
بیطرف باشد و با همسایه های خود و تمام دول متجابه
روش و سلوک خوبیکه منافی مفاد افغانستان نباشد
اجرا کند و همسایه های خود را عملی یقین بدهد که
افغانستان موازنه جانبین را کامل محافظه نموده روش
دوستانه مساویانه با همسایه های خود دارد و خواهد
داشت و همین روش افغانستان برای خود افغانستان
و برای همسایه های افغانستان مفیدترین است .

راجع باقوام سرحد آزاد : این مسئله نا گفته نماند
که مسئله سرحد آزاد يك مسئله معنی بهای سیاست
افغانستان و دولت بریطانیا ست افغانستان راجع بسلوك
و روش باهمی اقوام سرحد و حکومت هند از اندیشه فارغ
نیست میتوانم بگویم اقوام سرحد و ما از حیث مسلمانی
و قومیت يك چیز هستیم دولت بریطانیا شاید این همدردی

(۱۶)

اقوام سرحد را به افغانستان و از افغانستان را به سرحد
از سالهای دراز تجربه و مشاهده کرده است ما هیچ
وجه ازین همدردی انکار کرده نمیتوانیم چرا
پیشانی اقوام سرحد آزاد در افغانستان بالضرور
اثر می اندازد ازین رو سعادت و رفاهیت اقوام
سرحد آزاد همه وقت آرزو و خواهش ماست
وکلای محترم ! این است سیاست امروزه حکومت شما
که برای تان شرح کردم تاشمایی کم و کاست از حقایق
واقف باشید ، و در کارها دقیق شوید هر مسئله را
خوب بسنجید و فیصله کنید بی پروائی در امور مملکت
گناه عظیم است شما مقدرات یک ملت بزرگ را
درین مجلس فیصله می کنید سهو و خطای شما سهو
و خطای شخصی شما حساب نخواهد شد خساره آن بیک
ملت و یک مملکت عظیم الشان اسلامی عائد میشود
بسیار مدققانه و احتیاط کارانه در حل مسایل پیش شوید
شما خوب مشاهده کردید که نا عاقبت اندیشی حکومت
سابقه و عدم امتیاز کردن خیر و شر از طرف ملت چه
خساره عظیم وارد کرد هر روز این ملت را دچار
مشکلات ساختن بجز اینکه بگوئیم خیانت کردن است
دیگر چه تعبیر خواهیم کرد .

(۱۷)

چون حکومت متبوعه شما زیاده تر به مشوره
اهمیت میدهد و میخواهد که دائماً مصدر چنان اجرا آتی
شود که از آن رضای خالق و خوشنودی مخلوق حاصل
و بر طبق حسیات عمومی به همه ترقیات مطلوبه خود نائل
شود . اینک بکمال مسرت امروز این (مجلس عالی
شورای ملی را افتتاح کردم و در نظر دارم که به
فضل الهی جهه معاونت فکری (شورای ملی) و حصول
دیگر مطالب عالی یک «مجلس اعیان» را هم در آتی
تشکیل کنم .

در خاتمه: شما و حکومت و عامه ملت عزیزم را بخدا امید سپارم
و از خدا کامیابی و موفقیت مشروع تا آنرا مسئلت مینمایم .

